

SZKOŁA PODSTAWOWA NR2 W MUROWANEJ GOŚLINIE.

PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA Z PRZEDMIOTÓW: PRZYRODA i BIOLOGIA

Przedmiotowy System Oceniania z przyrody i biologii jest zgodny ze Statutem Szkoły Podstawowej nr 2 im. Henryka Sienkiewicza w Murowanej Goślinie.

- Kl. 4, 5, 6 Program nauczania przyrody w klasach 4-6 szkoły podstawowej „Tajemnice przyrody”, Jolanta Golanko. Wyd. Nowa Era**
KL. 7 Program nauczania biologii dla drugiego etapu edukacyjnego 5-8 szkoły podstawowej, Ewa Jastrzębska, Ewa Pyłka –Gutkowska. Wyd. WSiP.

Elementy Przedmiotowego Systemu Oceniania

- I.** Wymagania edukacyjne.
- II.** Obszary aktywności uczniów podlegające ocenie.
- III.** Ocenianie form aktywności.
- IV.** Sposoby gromadzenia i przekazywania informacji.
- V.** Kryteria wystawiania śródrocznej i rocznej oceny klasyfikacyjnej.
- VI.** Dostosowanie PSO do możliwości uczniów ze specjalnymi wymaganiami edukacyjnymi.
- VII.** Ewaluacja PSO.

I. WYMAGANIA EDUKACYJNE

Wymagania edukacyjne z przyrody w klasie 4 szkoły podstawowej.

Uczeń:

- wymienia czynniki warunkujące dobre samopoczucie w szkole i w domu,
- konstruuje własny plan dnia i tygodnia,
- stosuje w praktyce zasady zdrowego stylu życia,
- klasyfikuje składniki przyrody,
- posługuje się przyrządami optycznymi służącymi do obserwacji przyrody: lupą, mikroskopem, lornetką,
- określa kierunki geograficzne,
- odczytuje informacje z planu i mapy,
- posługuje się mapą w terenie,
- omawia zmiany stanu skupienia wody,
- dokonuje pomiaru składników pogody (temperatury powietrza, opadów, ciśnienia atmosferycznego, kierunku i siły wiatru),
- omawia pozorną wędrówkę Słońca nad widnokresem,
- opisuje zmiany pogody i przyrody w poszczególnych porach roku,

- omawia zasady pielęgnacji roślin doniczkowych i zwierząt,
- planuje, przeprowadza i dokumentuje obserwacje i doświadczenia przyrodnicze,
- omawia wybrane czynności życiowe organizmów,
- wskazuje zależności pokarmowe w przyrodzie,
- omawia budowę i funkcjonowanie układów: pokarmowego, oddechowego, krwionośnego, ruchu, rozrodczego, oraz narządów zmysłów człowieka,
- omawia zasady higieny poznanych układów narządów,
- charakteryzuje okresy rozwojowe człowieka od noworodkowego do starości, ze szczególnym uwzględnieniem okresu dojrzewania,
- podaje przykłady chorób zakaźnych i pasożytniczych,
- omawia zasady postępowania w przypadku zarażenia się chorobami zakaźnymi i pasożytniczymi,
- omawia zasady dbałości o ciało i ubranie,
- podaje przykłady sytuacji niebezpiecznych w domu i poza domem,
- omawia sposoby udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej,
- wyjaśnia, dlaczego uzależnienia są niebezpieczne,
- omawia warunki życia w wodzie,
- omawia elementy budowy rzeki,
- podaje przykłady przystosowań organizmów do życia w wodzie,
- charakteryzuje strefy życia w jeziorze, morzu i oceanie,
- omawia znaczenie mórz i oceanów,
- rozpoznaje wybrane organizmy wodne (roślinne i zwierzęce),
- rozpoznaje wybrane rodzaje skał,
- omawia etapy powstawania gleby i rolę organizmów glebowych,
- wymienia czynniki warunkujące życie na lądzie,
- charakteryzuje las,
- omawia typy lasów występujących w Polsce,
- rozpoznaje wybrane gatunki drzew, krzewów i roślin zielnych,
- rozpoznaje wybrane gatunki zwierząt lądowych żyjących w lesie, na łące, na polu i w sadzie,
- omawia warunki życia na łące,
- omawia warunki życia na polu i w sadzie.

Wymagania edukacyjne z przyrody w klasie 5 szkoły podstawowej.

Uczeń:

- posługuje się skalą liniową do obliczania odległości rzeczywistych i na mapie,
- wskazuje na mapie różne formy terenu,
- opisuje wypukłe i wklęsłe formy terenu,
- wymienia główne niziny, wyżyny i góry Polski,
- wskazuje na mapie wody powierzchniowe Polski,
- omawia podział administracyjny Polski,
- charakteryzuje położenie Polski w Europie,
- wymienia nazwy krajów europejskich,
- omawia formy ochrony przyrody w Polsce,

- wymienia czynniki zagrażające przyrodzie,
- omawia warunki życia w Morzu Bałtyckim,
- opisuje pogodę nadmorską,
- charakteryzuje warunki geograficzne i przyrodnicze pobraży bałtyckich,
- opisuje krajobraz pojezierny Pojezierza Mazurskiego i Suwalskiego,
- omawia cechy charakterystyczne krajobrazu nizinnego pasa Nizin Środkowopolskich,
- wskazuje na mapie Polski parki narodowe,
- podaje nazwy kilku objętych ochroną gatunków roślin i zwierząt występujących w omawianych parkach narodowych,
- omawia cechy krajobrazu wielkomiejskiego na przykładzie Warszawy,
- wymienia główne zabytki Warszawy, Gdańska i Krakowa,
- charakteryzuje krajobrazy Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej jako wyżyny wapiennej,
- charakteryzuje krajobraz rolniczy na przykładzie Wyżyny Lubelskiej,
- charakteryzuje krajobraz przemysłowy na przykładzie Wyżyny Śląskiej,
- wymienia charakterystyczne cechy każdej z poznanych wyżyn,
- omawia cechy krajobrazu górskiego,
- charakteryzuje pogodę tatrzańską,
- opisuje piętra roślinne Tatr,
- omawia budowę mchów i paprotników i ich przystosowania do środowiska,
- wymienia nazwy kilku gatunków mchów i paprotników,
- omawia budowę zewnętrzną roślin nasiennych,
- wskazuje przystosowania budowy poszczególnych organów roślinnych do pełnionych funkcji,
- wymienia warunki niezbędne do kiełkowania nasion,
- omawia budowę zewnętrzną grzybów,
- podaje przykłady różnorodności budowy grzybów (jednokomórkowe, wielokomórkowe, pleśnie, kapeluszowe),
- rozpoznaje grzyby jadalne, trujące i pasożytnicze,
- wyjaśnia pojęcie „drobina”,
- porównuje ułożenie drobin w ciałach stałych, cieczech i gazach,
- wyjaśnia związek budowy ciał stałych, cieczy i gazów z ich właściwościami,
- omawia, popierając przykładami, zjawisko rozszerzalności cieplnej ciał.

Wymagania edukacyjne z przyrody w klasie 6 szkoły podstawowej.

Uczeń:

- charakteryzuje czynniki warunkujące życie w wodzie i na lądzie,
- obserwuje i rozpoznaje typowych roślin i zwierząt żyjących w różnych siedliskach, ekosystemach;
- wskazuje przystosowania w budowie zewnętrznej roślin i zwierząt do środowiska życia,
- dostrzega proste zależności występujące w różnych środowiskach,
- opisuje sposoby odżywiania się, oddychania i rozmnażania organizmów żyjących w różnych środowiskach,

- określa następstwa ruchu obrotowego i obiegowego Ziemi,
- określa położenie Ziemi we Wszechświecie.
- omawia podstawowe określenia i teorie związane z kosmosem,
- wymienia nazwy planet Układu Słonecznego,
- rozpoznaje różnorodne krajobrazy świata z poznanych strefach klimatycznych,
- wskazuje przystosowania organizmów do warunków życia w różnych strefach klimatycznych,
- wykonuje pomiary masy i gęstości ciał,
- wskazuje możliwości wyznaczania drogi i czasu jej przebiegu,
- wykonuje obliczenia prędkości ciał,
- określa sposobów bezpiecznego posługiwania się urządzeniami elektrycznymi, które są dostępne w gospodarstwie domowym,
- buduje prosty kompas,
- charakteryzuje własności magnesów,
- dostrzega zależności między rozwojem nauki a osiągnięciami techniki,
- ocenia ważność problemów dotyczących mieszkańców Ziemi,
- uzasadnia konieczność prowadzenia zrównoważonego rozwoju, życia w zgodzie z naturą.

Wymagania edukacyjne z biologii w klasie 7 szkoły podstawowej.

Uczeń:

- wykorzystuje wiedzę o charakterze naukowym do identyfikowania i rozwiązywania problemów, a także formułowania wniosków opartych na obserwacjach;
- interpretuje, opisuje, analizuje informacje i odpowiednio wykorzystuje biologiczną terminologię w sytuacjach szkolnych i pozaszkolnych;
- potrafi zrozumieć użyteczność poznanych treści w życiu codziennym i ich wykorzystanie;
- dostrzega potrzeby ochrony własnego zdrowia i innych ludzi;
- dostrzega potrzebę ochrony środowiska naturalnego w tym różnorodności biologicznej;
- nabywa umiejętność kreatywnego rozwiązywania problemów z różnych dziedzin biologicznych;
- potrafi formułować problemy badawcze i rozwiązuje je na podstawie przeprowadzonych obserwacji i doświadczeń;
- korzysta z różnych źródeł informacji;
- poszukuje i porządkuje potrzebne informacje oraz krytycznie analizuje;
- wykorzystuje w odpowiednich sytuacjach technologię informacyjno- komunikacyjnej;

- przyzwyczajają się zarówno do pracy samodzielnej, jak i zespołowej;
- przygotowuje się do życia w społeczeństwie poprzez nacisk na rozwój osobowości umiejętności społecznych.

II. OBSZARY AKTYWNOŚCI UCZNIÓW PODLEGAJĄCE OCENIE

Oceniana jest wiedza, umiejętności i postawa ucznia w następujących obszarach:

- obserwacja działań uczniów w klasie, podczas typowej jednostki lekcyjnej oraz podczas zajęć terenowych i wycieczek przedmiotowych;
- rozumienie i poprawnego używanie przez uczniów terminów i pojęć przyrodniczych, ich sposobu myślenia;
- stosowanie zasad bezpieczeństwa podczas zajęć terenowych i doświadczeń;
- rozwiązywanie problemów, wnioskowania i uogólniania;
- wykonywanie ćwiczeń w zeszytach ćwiczeń oraz zeszytach przedmiotowych;
- udzielanie pisemnej odpowiedzi na pytania;
- praca z tekstem i innymi źródłami wiedzy;
- wykonanie i opis doświadczeń, zielników, form przestrzennych, plakatów, prezentacji, praca w projektach;
- opieka nad hodowlami szkolnymi.

III FORMY AKTYWNOŚCI UCZNIÓWI SPOSOBY ICH OCENIANIA

1. Formy aktywności uczniów

a) prace pisemne i ich częstotliwość:

- testy, sprawdziany, prace klasowe, najczęściej po zakończeniu działu tematycznego.
- tematyczne prace pisemne;
- kartkówki /z małego zakresu, najczęściej z 3 ostatnie tematy lekcyjne/: na bieżąco;

b) odpowiedzi ustne:

- z 3 ostatnich lekcji;
- na lekcjach bieżących, podsumowujących i powtórzeniowych;

c) inne formy pracy ucznia:

- referaty, prezentacje, plakaty, albumy;
- prace domowe: ocena na bieżąco zgodnie z wymogami realizowanego materiału
- praca w zeszytach ćwiczeń i zeszytach przedmiotowych;
- ćwiczenia praktyczne – doświadczenia;
- zbiory przyrodnicze;
- prace badawcze krótkoterminowe i długoterminowe;
- aktywność na lekcji: oceniana jest na bieżąco
- opieka nad hodowlami szkolnymi.
- zadania dodatkowe dla chętnych uczniów zgodnie z ich zainteresowaniami, uzdolnieniami, celem wzmocnienia pozytywnego wizerunku ucznia

d) aktywność pozalekcyjna ucznia:

- konkursy przedmiotowe i o tematyce przyrodniczej;
- projekty, wystawy, programy;
- praca w ramach koła zainteresowań.

2. Wymagania na poszczególne stopnie - kryteria ocen.

celujący	<ul style="list-style-type: none"> - uczeń posiada bardzo bogate słownictwo oraz szeroką wiedzę przyrodniczą i potwierdza ją w pracy lekcyjnej; - rozwija i dokumentuje własne zainteresowania przyrodnicze; - interesuje się nowymi osiągnięciami nauki dotyczącymi świata przyrodniczego; - prowadzi samodzielne poszukiwania i przemyślenia; - posługuje się bogatym słownictwem fachowym; - systematycznie i samodzielnie wzbogaca swoją wiedzę poprzez staranne korzystanie ze źródeł informacji. - potrafi nie tylko rozumować w kategoriach przyrodniczych, ale także powiązać problematykę przyrodniczą z zagadnieniami poznanymi na innych przedmiotach; - wyraża samodzielny stosunek do określonych zjawisk przyrodniczych; - udowadnia własną opinię używając odpowiedniej argumentacji; - podejmuje z własnej woli realizacji różnych zadań wykazując się inicjatywami i pomysłowością;
bardzo dobry	<ul style="list-style-type: none"> - uczeń opanował materiał przewidziany programem; - dysponuje bogatym słownictwem przyrodniczym; - dostrzega zmienność, różnorodność i jedność rzeczywistości przyrodniczej; - zna i rozumie wszystkie pojęcia wprowadzone na zajęciach oraz potrafi się nimi posługiwać w różnych sytuacjach poznawczych; - rozwiązuje dodatkowe zadania zlecone przez nauczyciela; - interpretuje nietypowe zjawiska przyrodnicze. - potrafi korzystając ze wskazówek nauczyciela dotrzeć do dodatkowych źródeł informacji; - samodzielnie przeprowadza doświadczenia i obserwacji; - formułuje wnioski i poddaje je interpretacji; samodzielnie rozwiązuje problemy rzeczywiste i hipotetyczne; - integruje wiedzę zdobytą ze źródeł różnego typu oraz potrafi ją wyrazić w wypowiedzi ustnej i pisemnej; - poprawnie rozumuje w kategoriach przyczynowo-skutkowych wykorzystując zdobytą wiedzę ogólną; - potrafi argumentować swoje wypowiedzi; - posiada umiejętność oceniania zjawisk, procesów i faktów. - aktywnie uczestniczy w rozwiązywaniu zadań realizowanych przez grupę.
dobry	<ul style="list-style-type: none"> - uczeń zna i rozumie większość zagadnień poruszanych na lekcji; - zna i rozumie większość pojęć; - prawidłowo posługuje się terminologią przyrodniczą; - gromadzi wiedzę konieczną do opisywania zjawisk przyrody; - wyjaśnia procesy chemiczne, fizyczne i astronomiczne; - czyta i interpretuje mapy, wykresy i tabele; - dostrzega zależności pomiędzy czynnikami środowiska przyrodniczego i kulturowego; - dobrze opanował wiedzę wymaganą programem, (choć popełnia od czasu do czasu błędy); - samodzielnie poszukuje zależności w przyrodzie; - obserwuje procesy chemiczne i identyfikuje substancje chemiczne w otoczeniu; - rozpoznaje z wykorzystaniem kluczy i zielników pospolite rośliny i zwierzęta; - potrafi pod kierunkiem nauczyciela przeprowadzić analizę wyników doświadczenia; - opracowuje na piśmie zagadnienia przyrodnicze wskazane przez nauczyciela.
dostateczny	<ul style="list-style-type: none"> - uczeń opanował podstawowe (przystępne) wiadomości programowe pozwalające na rozumienie podstawowych, najważniejszych zagadnień omawianych na lekcjach; - wyciąga podstawowe wnioski; - w opracowaniach pisemnych popełnia błędy merytoryczne, które potrafi samodzielnie poprawić po uwagach nauczyciela; - postrzega całościowo rzeczywistość przyrodniczą; - dostrzega walory przyrodnicze najbliższej okolicy. - uczeń potrafi pod kierunkiem nauczyciela skorzystać z podstawowych źródeł informacji przyrodniczej; - potrafi przeprowadzić proste obserwacje wg instrukcji; -orientuje się w terenie; -uczeń wykonuje proste zadania pisemne oparte o podręcznik lub inne źródła wiedzy.
dopuszczający	<ul style="list-style-type: none"> - uczeń dysponuje niepełną, fragmentaryczną wiedzą określoną programem; - przy pomocy nauczyciela potrafi wyjaśnić proste pojęcia;

	<ul style="list-style-type: none"> - w minimalnym stopniu opanowuje zagadnienia omawiane na lekcjach; - sporadycznie wykazuje się wybranymi wiadomościami z zakresu przyrody; - posiada poważne braki w obszarze wiedzy o przyrodzie, które można usunąć w dłuższym okresie; - uczeń przy pomocy nauczyciela lub kolegów wykonuje proste polecenia; - dostrzega związki pomiędzy przyrodą, gospodarką i kulturą; - opisuje środowiska geograficzne; rozróżnia podstawowe źródła informacji przyrodniczej; wymienia podstawowe metody poznawania przyrody.
niedostateczny	<ul style="list-style-type: none"> - uczeń posiada braki w wiedzy na tyle duże, iż nie rokuje nadziei na usunięcie, nawet w dłuższym okresie i przy pomocy nauczyciela; - widoczny wyraźny brak zainteresowania przedmiotem; - uczeń nie zna podstawowych pojęć przyrodniczych; - nie opanował w minimalnym stopniu zagadnień poruszanych na lekcji. - uczeń nawet przy pomocy nauczyciela nie potrafi wykonać poleceń wymagających zastosowania elementarnych pojęć i prostych umiejętności; - nie potrafi powtórzyć nawet fragmentów opracowywanego na lekcjach materiału; - nie rozumie prostych związków i zależności występujących w przyrodzie

3. Prace klasowe sprawdziany, testy są oceniane według następującej punktacji: Ocenianie, sprawdzianów, prac klasowych, testów:

- 0% - 29 % prawidłowych odpowiedzi – ocena niedostateczna;
- 30% - 49% prawidłowych odpowiedzi – ocena dopuszczająca;
- 50% - 69% prawidłowych odpowiedzi – ocena dostateczna;
- 70% - 89% prawidłowych odpowiedzi – ocena dobra;
- 90% - 95% prawidłowych odpowiedzi – ocena bardzo dobra.
- 96% - 100% prawidłowych odpowiedzi - celujący

Pozostałe prace pisemne (kartkówki, zadania domowe i inne zadania) są oceniane wg następującej skali:

- 0% - 29 % prawidłowych odpowiedzi – ocena niedostateczna;
- 30% - 49% prawidłowych odpowiedzi – ocena dopuszczająca;
- 50% - 69% prawidłowych odpowiedzi – ocena dostateczna;
- 70% - 89% prawidłowych odpowiedzi – ocena dobra;
- 90% - 99% prawidłowych odpowiedzi – ocena bardzo dobra.
- 100% prawidłowych odpowiedzi - celujący

1. Każdy uczeń jest oceniany zgodnie z zasadami systemu oceniania - jawnie, rzetelnie i sprawiedliwie.
2. Ocenie podlegają wszystkie formy aktywności ucznia w warunkach zapewniających obiektywność oceny.
3. Prace klasowe, sprawdziany, testy są obowiązkowe.
4. Jeżeli z przyczyn losowych uczeń opuścił pracę klasową, test, sprawdzian, powinien ją napisać w ciągu dwóch tygodni od powrotu do szkoły.
5. Ocenę niedostateczną, uzyskaną z pracy klasowej należy poprawić w ciągu dwóch tygodni od oddania pracy w terminie ustalonym z nauczycielem, natomiast oceny dopuszczającą i dostateczną uzyskaną za pracę klasową uczeń może poprawić na tych samych zasadach.
6. Aktywność ucznia może być odnotowana za pomocą ocen lub „+”, za 5 plusów uczeń otrzymuje ocenę celującą (6 - cel).

7. Uczeń w ciągu każdego półrocza może zgłosić cztery (4) razy nieprzygotowanie do zajęć, co skutkuje minusem (-), każde następne nieprzygotowanie skutkuje oceną niedostateczną (1 - ndst.).

IV. SPOSOBY GROMADZENIA I PRZEKAZYWANIA INFORMACJI

1. Prace klasowe, testy, sprawdziany przechowuje nauczyciel.
2. Kartkówki otrzymują i przechowują uczniowie.
3. Dziennik elektroniczny.

Sposób przekazywania informacji jest zgodny ze Statutem.

V. KRYTERIA WYSTAWIANIA OCENY ŚRÓDROCZNEJ I ROCZNEJ

1. Na ocenę klasyfikacyjną największy wpływ mają oceny z prac klasowych, sprawdzianów i testów.
2. Pozostałe formy aktywności ucznia mają duże znaczenie i zawsze mają istotny wpływ na korzyść ucznia.

VI. DOSTOSOWANIE PSO DO MOŻLIWOŚCI UCZNIÓW ZE SPECJALNYMI WYMAGANIAMI EDUKACYJNYMI.

1. Uczniowie posiadający opinię poradni psychologiczno-pedagogicznej o specyficznych trudnościach w uczeniu się, uczniowie posiadający orzeczenie o potrzebie nauczania indywidualnego oraz orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego dla uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim są oceniani z uwzględnieniem zaleceń poradni.
2. Nauczyciel dostosowuje wymagania edukacyjne do indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych ucznia posiadającego opinię poradni psychologiczno-pedagogicznej o specyficznych trudnościach w uczeniu się oraz orzeczenie o potrzebie nauczania indywidualnego zgodnie z zaleceniami poradni. Nauczyciel może zastosować m.in. sprawdziany o obniżonym stopniu trudności, wydłużony czas pisania, zróżnicowane sposoby oceniania sprawdzianów.
3. Zakres dostosowania wymagań oraz cele do osiągnięcia uczniów posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego określa indywidualny program edukacyjno-terapeutyczny (IPET), uwzględniający zalecenia zawarte w orzeczeniu o potrzebie kształcenia specjalnego.
4. W stosunku do wszystkich uczniów posiadających dysfunkcję zastosowane zostaną zasady wzmacniania poczucia własnej wartości, bezpieczeństwa, motywowania do pracy i doceniania małych sukcesów.
5. W pracach samodzielnych należy oceniać tok rozumowania, nawet gdyby ostateczny wynik zadania był błędny i odwrotnie – oceniać dobrze, jeśli wynik zadania jest prawidłowy, choćby strategia dojścia do niego była niezbyt jasna.

VII. Ewaluacja PSO

System będzie podlegał ewaluacji za pomocą analizy dokumentacji, pomiaru dydaktycznego i innych narzędzi.

VIII. Przedmiotowy System Oceniania zredagował zespół samokształceniowy nauczycieli:

- przyrody: Danuta Żywila Świerc-Czarnecka, Dorota Bałamut, Anna Tomicka.
- biologii: Beata Wolska.